

**PAWILON
POLSKI
W WENECJI**

Atlas ssaków naczelnych

Andrzej Zagrobelny, CT Jasper

Fragment dokumentacji złożonej do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 19 Międzynarodowej Wystawie Architektury
w Wenecji w 2025 r.

KONKURS NA KURATORSKI PROJEKT WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM NA
19. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE ARCHITEKTURY W WENECJI W 2025 ROKU

Tytuł: **ATLAS SSAKÓW NACZELNYCH**
Kuratorzy: **1984**
Artyści: **Marta H. Wisniewska, Felix Heisel, Jaret Vadera, Neandertali Metropolitanani (Joanna Malinowska, Thomas Pace, Jan Barącz, Grzegorz Kwiatkowski, Slum Dwellers International), Atak/Georg Barber, Aaron Resnick, Jason Mackie, Henry Red Cloud, Sam Van Aken, Simona Kossak i Lech Wilczek.**

„ – Nie – odparł Szatan – tacy właśnie są ludzie...
Żadne zwierzę nie jest zdolne do okrucieństwa,
na to mają monopol tylko ci ze zmysłem moralności”
- Mark Twain „Tajemniczy Nieznajomy”

Na przyszłoroczne Biennale Architektury w Wenecji, zespół kuratorski kryjący się pod godłem **1984**, zgłasza propozycję pawilonu grupowego pt: „Atlas Ssaków Naczelných”, prezentującego indywidualne i kolektywne działania osób związanych ze światem sztuki, architektury, poezji, ekologii i społecznego aktywizmu. Decyzja pracy z grupą inspirowana jest jednym z trzech kluczowych pojęć określonych przez Carla Ratti’ego w podtytule przyszłorocznego biennale: *collective*. A także, przekonaniem zespołu kuratorskiego, że czasy monologu/monopolu pojedynczego ego należą do przeszłości.

Myślą przewodnią pawilonu jest propozycja, że oprócz błyskotliwych, radykalnych, pragmatycznych rozwiązań technologicznych, które pomogą zniwelować narastające poczucie ekologicznego ślepego zaułka; być może gatunek ludzki potrzebuje spojrzenia na siebie innymi oczami. Innego pomysłu na *Homo sapiens* i najwyższą półkę ssaków naczelných. Także, odreagowania. Psychoterapii po przez rozpoznanie wewnętrznych sprzeczności, własnego niepokoju i tego, że tak naprawdę nie wiemy co dalej. I miejsca na obywatelskie nieposłuszeństwo.

Inspiracją dla projektu są - między innymi - metody działania eksplorowane ponad sto lat temu przez twórców *Cabaret Voltaire* i szeroko rozumianego Dada. Stąd, proponowany przez nasz zespół kuratorki pawilon miesza zarówno racjonalne, przyszłościowe rozwiązania jak i działania celebrujące paradoks i niechęć względem zdrowego rozsądku. Progres nie jest nigdy linią prostą.

W naszej propozycji zawarta jest także nostalgia za czasami helleńskimi, gdy mające niewiele ze sobą wspólnego dziedziny jak gimnastyka, matematyka i poezja, były traktowane jako równorzędnie ważne elementy edukacji i kształtowania przyszłości.

Centralnym elementem pawilonu będzie sięgająca sufitu architektoniczna struktura o owalnej podstawie, zbudowana z (poddanych sterylizacji) krowich żeber i zaprawy murarskiej – parafraza metaforycznej (bo nigdy nie zaistniałej w realu) wieży z kości słoniowej, a zarazem odwołanie do bardzo rzeczywistej kaplicy czaszek z Kudowy Zdroju i pokrewnych budowli z kości. Zdaniem artystów kolektywu *Neandertali Metropolitanani*, proponowana przez nich struktura stanowić będzie amalgamat sprzecznych, trudnych emocji i sentymentów, rozbijających się o siebie pojęć antropocentryzmu i empatii względem *podobno pozbawionych duszy nieśmiertelnej zwierząt*, pragnień sięgania do nieba i związanych z hodowlą bydła klimatologicznych statystyk i prognoz. W przeciwieństwie do szlachetnej kości słoniowej, krowie kości są masowym produktem ubocznym przemysłu. Brzmiąca jak ósmy cud świata i stanowiąca różnorakie symboliczne znaczenia wieża z kości słoniowej nigdy nie zaistniała. Potencjalny fragment wieży z krowich żeber jest bardzo realną do zrealizowania propozycją makabrycznego piękna, czarnego humoru i refleksji nad rutynową gospodarką. Parafraza i parodia w jednym.

Owa wieża zaplanowana jest jako miejsce odbywających się przez cały okres trwania Biennale Architektury, wydarzeń artystycznych i społecznościowych – performance, koncerty, wykłady, warsztaty, autorskie wystąpienia literatów i teoretyków.

Na głównej ścianie pawilonu proponujemy pokazać zmodyfikowaną pracę: *No Country* Jareta Vadery, który w 2014 usunął/skreślił za pomocą czarnego flamastra wszystkie nazwy geograficzne z mapy świata. Prosty gest, którego może dokonać każdy w posiadaniu mapy świata i czarnego pisaka, zdaje się zawierać tęsknotę za utraconym rajem i protest względem lokalnych nacjonalizmów kolidujących z planetarnym systemem naczyń połączonych.

Jednym z satelitów wieży z krowich żeber będzie dom-kopuła - współcześnie budowana hybryda igloo i rodzinnego domu Luke'a Skywalker'a z pierwszej części *Gwiezdnych Wojen*. Nieco pomniejszona wersja rzeczywistych domów-kopuła, które obecnie powstają na terenie rezerwatu Pine Ridge w Południowej Dakocie, to inicjatywa Aarona Resnicka, Jasona Mackie i Henry'ego Red Clouda, twórców ekologicznych domów z bąbelkowego betonu próbujących rozwiązać współczesny kryzys mieszkaniowy na terenie stworzonych w XIX wieku rezerwatów plemienia Oglala Sioux. Domy kopuły są ekologicznym rozwiązaniem dla współczesnych mieszkańców rezerwatu, a także dla uciekinierów od tak zwanej cywilizacji, ludzi szukających wytchnienia w prostych rozwiązaniach i peryferiach.

Dom-kopuła zostanie zaadoptowany jako piekarnia do wyrobu proustowskich magdalenek, których składnikiem będzie budząca kontrowersje mąka ze świerszczy. Kolejny skłon ku sprzecznościom. Serwowane gościom pawilonu magdalenki będą rzuconym w przestrzeń pytaniem – czy zmiana rodzaju mąki może wpłynąć na magiczną moc magdalenek w przebudzaniu przeszłości? Tu pojawia się także pytanie o hierarchię i etyczność. Czym różni się zabójstwo krowy względem świerszcza? Świerszcza względem kłosa pszenicy?

Eksplorujący cyrkularną ekonomię, wykorzystanie surowców wtórnych i potencjał tkwiący w materiałach organicznych, Marta H. Wisniewska i Felix Heisel planują stworzyć stanowisko kontemplacyjne: stół i serię krzeseł z grzybni.

Ważnym elementem pawilonu będzie pośmiertne uhonorowanie Simony Kossak i Lecha Wilczka – za pomocą fotografii dokumentującej ich przekraczającej tradycyjne bariery otwartości wobec świata fauny.

Kolejnym uczestnikiem wystawy będzie także Georg Barber i jego – oddające ducha współczesnych czasów ilustracje do powieści Marka Twaina „Tajemniczy Nieznajomy” – polowania na czarownice, lincze i publiczne wymiary kary wśród spektakularnych i wyrozumiałych fauny i flory.

Oprócz toczącego się spektaklu wewnątrz pawilonu, zespół kuratorski proponuje także element zewnętrzny – spektakularne/wielogatunkowe drzewa i owoc skomplikowanego procesu szczepień, autorstwa Sama Van Akena.

KONKURS NA KURATORSKI PROJEKT WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM NA
19. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE ARCHITEKTURY W WENECJI W 2025 ROKU

Title: **ATLAS SSAKÓW NACZELNYCH**
Curators: **1984**
Artists: **Marta H. Wisniewska, Felix Heisel, Jaret Vadera, Neandertali Metropolitani (Joanna Malinowska, Thomas Pace, Jan Barącz, Grzegorz Kwiatkowski, Slum Dwellers International), Atak/Georg Barber, Aaron Resnick, Jason Mackie, Henry Red Cloud, Sam Van Aken, Simona Kossak i Lech Wilczek.**

“No, it was a human thing...
No brute ever does a cruel thing –
this is the monopoly of those with
Moral Sense.”

Mark Twain “The Mysterious Stranger”

For next year's Venice Architecture Biennale, the curatorial team behind the 1984 banner proposes a group pavilion titled "Atlas of Primates", presenting the individual and collective activities of people associated with the world of art, architecture, poetry, ecology and social activism. The decision to work with a group is inspired by one of the three key concepts defined by Carlo Ratti in the subtitle of next year's biennial: collective. And also, the belief of the curatorial team that the times of monologue/monopoly of a single ego are a thing of the past.

The main idea of the pavilion is the proposition that in addition to brilliant, radical, pragmatic technological solutions that will help eliminate the growing sense of an ecological dead end; perhaps the human species needs to look at itself through different eyes. Another idea for Homo sapiens and the top shelf of primates. Also, relief. Psychotherapy by recognizing internal contradictions, your own anxiety and the fact that you don't really know what to do next. And room for civil disobedience.

The inspiration for the project comes from - among others - methods of operation explored over a hundred years ago by the creators of Cabaret Voltaire and broadly understood Dada. Hence, the pavilion proposed by our curatorial team mixes both rational, forward-looking solutions and activities celebrating paradox and reluctance towards common sense. Progress is never a straight line.

Our proposal also includes nostalgia for the Hellenic times, when fields that had little in common, such as gymnastics, mathematics and poetry, were treated as equally important elements of education and shaping the future.

The central element of the pavilion will be a ceiling-reaching architectural structure with an oval base, built of (sterilized) cow ribs and mortar - a paraphrase of the metaphorical (because it never existed in reality) ivory tower, and at the same time a reference to the very real chapel of skulls from Kudowa Zdrój and related bone structures. According to the artists of the Neandertali Metropolitani collective, the structure they propose will be an amalgam of contradictory, difficult emotions and sentiments, conflicting concepts of anthropocentrism and empathy towards animals supposedly deprived of immortal souls, desires to reach for the sky and climatological statistics and forecasts related to cattle breeding. Unlike fine ivory, cow bones are a mass industrial byproduct. The ivory tower, which sounds like the eighth wonder of the world and has various symbolic meanings, never existed. A potential fragment of a tower made of cow ribs is a very real proposition of macabre beauty, black humor and reflection on routine economics. Paraphrase and parody in one.

One of the satellites of the cow rib tower will be a dome house - a currently constructed hybrid of an igloo and Luke Skywalker's family home from the first part of Star Wars. A slightly smaller version of the actual dome houses currently being built on the Pine Ridge Reservation in South Dakota is the initiative of Aaron Resnick, Jason Mackie and Henry Red Cloud, creators of ecological bubble concrete houses trying to solve the contemporary housing crisis in areas created in the 19th century. century reservations of the Oglala Sioux tribe. Dome houses are an ecological solution for modern inhabitants of the reserve, as well as for escapees from the so-called civilization, people looking for respite in simple solutions and peripheral areas.

The dome house will be adapted as a bakery for making Proust's madeleines, the ingredient of which will be the controversial cricket flour. Another tendency towards contradictions. Madeleines served to guests of the pavilion will pose a question - can changing the type of flour affect the magical power of madeleines in awakening the past? There is also a question about hierarchy and ethics. What is the difference between killing a cow and killing a cricket? A cricket against an ear of wheat?

Exploring the circular economy, the use of recycled raw materials, and the potential of organic materials, Marta H. Wisniewska and Felix Heisel plan to create a contemplative position: a table and a series of chairs made of mycelium.

An important element of the pavilion will be the posthumous honoring of Simona Kossak and Lech Wilczek - through photography documenting their openness towards the world of fauna, which goes beyond traditional barriers.

Another exhibition participant will be Georg Barber and his illustrations for Mark Twain's novel "The Mysterious Stranger" - reflecting the spirit of modern times - witch hunts, lynchings, and public punishments among spectacular and understanding fauna and flora.

In addition to the ongoing spectacle inside the pavilion, the curatorial team also proposes an external element - spectacular / multi-species trees and the fruit of a complicated grafting process, by Sam Van Aken.